

Bruksela, dnia 23 listopada 2016 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 111/ 2016

Sprawozdanie nt. debaty podczas posiedzenia Komisji śledczej ds. papierów panamskich z udziałem przedstawicieli OLAF, Europol i Eurojust

Bruksela, 14 listopada 2016 r.

W dniu 14 listopada 2016 r. Komisja śledcza ds. Panama Papers zorganizowała debatę z przedstawicielami OLAF, Europol i Eurojust, a także ekspertami w dziedzinie przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy w Belgii i Niemczech. Wielu eurodeputowanych pytało zaproszonych gości o ich współpracę z Międzynarodowym Konsorcjum Dziennikarzy Śledczych (International Consortium of Investigative Journalists (ICIJ)), a także prosili o sugestie mające na celu ulepszenie dyrektywy ws. przeciwdziałania praniu pieniędzy i pytali o gotowość państw członkowskich do współpracy w dochodzeniach w przypadkach prania brudnych pieniędzy.

Panel 1 – „Doświadczenie z perspektywy UE”

Pan **Kessler**, dyrektor generalny OLAF, omówił działania podjęte przez OLAF w następstwie wycieku Panama papers. Aktualnie prowadzone są tylko cztery dochodzenia, co uznał za bardzo niewiele. Podkreślił, że ich wynik jest w dalszym ciągu niejasny, to znaczy, że jakakolwiek działalność przestępcza musi jeszcze zostać udowodniona. Odnosząc się do zaleceń politycznych, z zadowoleniem przyjął niedawne wnioski dotyczące przeglądu dyrektywy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy w celu zwiększenia uprawnień jednostek wywiadu UE oraz ułatwienia ich współpracy. Żałował, że zakres pozostał mocno ograniczony i wezwał do podjęcia dalej idących kroków, takich jak łatwy dostęp do baz danych rachunków bankowych w celu umożliwienia dochodzenia wszystkich przestępstw gospodarczych. Żałował, że ani państwa członkowskie, ani OLAF nie mają kompetencji prawnych do żądania wszelkich dokumentów związanych z Panama papers, a co za tym idzie, dostęp do nich jest uzależniony od wyniku toczących się negocjacji z Międzynarodowym Konsorcjum Dziennikarzy Śledczych.

Pan **Riondet**, szef grupy wywiadu finansowego (Financial Intelligence Group) w Europolu, narzekał również na ograniczoną ilość danych dostępnych w celu przeprowadzenia dochodzeń. Pytany o prowadzenie dochodzeń, poinformował o pozytywnej odpowiedzi państw członkowskich i pochwalił holenderską i słowacką prezydencję za skoncentrowanie się na dochodzeniach w kwestiach finansowych. Opowiadał się za umożliwieniem wzmożonej współpracy, między innymi poprzez uproszczenie prawodawstwa mającego zastosowanie do jednostek wywiadu finansowego (Financial Intelligence Units (FIUs)) państw członkowskich.

Pan **Meyer-Cabri**, niemiecki członek Kolegium Eurojustu, wezwał do skutecznej komunikacji między zaangażowanymi organami i ubolewał nad brakiem instrumentu prawnego UE, który ułatwiłby wzajemną wymianę wniosków o udzielenie pomocy. Poinformował, że jedna czwarta przypadków prania brudnych pieniędzy wymaga niezbędnej koordynacji międzynarodowej i że wiele państw członkowskich zwróciło się do Eurojustu o wspieranie ich dochodzeń.

Przewodniczący Komisji PANA **Werner Langen** (EPP, Niemcy) chciał wiedzieć, które państwa członkowskie są najbardziej niechętne do współpracy w prowadzeniu dochodzeń.

Eurodeputowany **Jeppe Kofod** (S&D, Dania) prosił o szczegółowe zalecenia w odniesieniu do przeglądu dyrektywy ws. prania brudnych pieniędzy. Chciał też wiedzieć, jakie są główne bariery we współpracy i zaproponował ustandaryzowany centralny rejestr UE.

Eurodeputowany **Louis Michel** (ALDE, Belgia) w imieniu współsprawozdawcy **Petra Jezeka** (ALDE, Czechy) poprosił o podanie głównych przyczyn często nieskutecznej koordynacji w ramach OLAF i wezwał do ustanowienia wspólnych definicji dla wszystkich pojęć w dziedzinie oszustw podatkowych.

W imieniu grup politycznych:

Eurodeputowany **Othmar Karas** (EPP, Austria) pytał o współpracę między agencjami a Międzynarodowym Konsorcjum Dziennikarzy Śledczych (ICIJ). Eurodeputowany **Jauregui Atondo** (S & D, Hiszpania) zapytał o stosunki między agencjami i krajowymi administracjami podatkowymi. Zasugerował, by państwa członkowskie przygotowały informację, których udostępnienia odmówiło ICIJ i pytał, które państwa członkowskie wezwały do dochodzeń Eurojustu dotyczących Panama papers oraz dopytywał się o współpracę z odpowiednimi organami w Stanach Zjednoczonych. Eurodeputowana **Pirkko Ruohonen-Lerner** (ECR, Finlandia) poprosiła o radę w sprawie uzupełnienia domniemanych

luk we wniosku dotyczącego dyrektywy ws. prania brudnych pieniędzy. Chciała również wiedzieć, czy ustalenia OLAF ujawnił luki i słabości strukturalne w instytucjach UE. Eurodeputowana **Maite Pagazaurtundua Ruiz** (ALDE, Włochy) pytała także o to, które państwa członkowskie zwróciły się do Europolu z prośbą o współpracę w prowadzeniu swoich dochodzeń krajowych. Chciała również wiedzieć, czy zostanie powołana w ramach Europolu specjalna jednostka do walki z uchylaniem się od opodatkowania. Pytała również, czy dochodzenia OLAF obejmują również członków rodziny. Eurodeputowany **Miguel Viegas** (GUE, Portugalia) wezwał do utworzenia mechanizmu, który nie tylko będzie wymagał należytej staranności. Zapytał, jak zapewnić, by rządy mogły interweniować bardziej stanowczo w celu wymagania od podmiotów przekazywania informacji i ubolewał, że państwa o zerowej stawce podatku nie figurują obecnie na czarnej liście. Eurodeputowana **Molly Scott Cato** (Zieloni, Wielka Brytania) pytała EUROPOLu, czy JAF (FIUs) napotkały na problemy w otrzymywaniu informacji na szczeblu krajowym. Pytała również o wpływ Brexitu na poziom wymiany informacji z Wielką Brytanią. Eurodeputowany **Marco Valli** (EFDD, Włochy) chciał znać więcej szczegółów na temat czterech trwających dochodzeń OLAF i pytał, czy niektóre państwa członkowskie są bardziej otwarte na współpracę niż inne.

Panel 2 – „Doświadczenie z perspektywy krajowej”

Pan **De Koster**, przewodniczący belgijskiej jednostki wywiadu finansowego (FIU), stwierdził, że pranie brudnych pieniędzy nie jest problemem fiskalnym, ale kryminalnym. Belgia blisko współpracuje w ramach UE a belgijska jednostka FIU ściśle współpracuje z organami administracyjnymi, w tym inspektorami ds. VAT. Wezwał do większej koordynacji między jednostkami wywiadu finansowego UE (FIUs). W odniesieniu do papierów panamskich powiedział, że 97 spraw zostało otwartych i FIU czeka na uzupełniającą informację od władz Panamy, konieczną do kontynuowania prac.

Pan **Montagner** z francuskiego kolegium organów nadzoru ostrożnościowego, poinformował o swoich dochodzeniach, które rozpoczęły się w kwietniu 2016 roku i przyjęły formę kontroli wewnętrznych przeprowadzonych w badanych organizacjach, lub kontroli na miejscu, szczególnie w bankach prywatnych. Kolegium ma bliskie powiązania z francuską jednostką FIU i generalną dyrekcją finansów publicznych do rozstrzygnięcia spraw oszustw podatkowych.

Pan **Claise**, belgijski sędzia śledczy, mówił o wielu rodzajach przestępstw, w tym wirtualnej przestępczości finansowej. Był zdania, że nadal jest wiele do zrobienia po stronie UE, w tym należy określić sposób działania (modus operandi) organizacji specjalizujących się w praniu brudnych pieniędzy. Żałował, że państwa członkowskie nie postępują zgodnie z zaleceniami

zawartymi w rezolucji PE z 2013 roku w sprawie przestępczości zorganizowanej, korupcji i prania brudnych pieniędzy.

Pan **Naulin**, szef specjalnej jednostki dochodzeniowej "EOKS" organów podatkowych Nadrenii Północnej-Westfalii, którzy kupili Panama Papers, które wyciekły, żałował, że dane nie zawierają informacji o kontaktach i saldach. Poinformował, że dochodzenia są daleko idące, z udziałem około 50 różnych banków, poza innymi podmiotami.

Współsprawozdawca **Kofod** spytał o jednostki wywiadu finansowego UE (EU FIU), zwłaszcza jak można je utworzyć i w jakim zakresie są pomocne w pracach na poziomie krajowym. On także domagał się wyjaśnień, w jaki sposób PE może pomóc w śledztwach.

Eurodeputowany **Michel**, w imieniu współsprawozdawcy Jezeka, chciał wiedzieć, czy władze krajowe posiadały pewne wskazówki na temat dokumentów panamskich zanim afera została ujawniona, a jeśli tak, to dlaczego nie otwarto żadnego śledztwa ani dochodzenia przed ujawnieniem papierów panamskich. Zapytał również o oczekiwania dotyczące współpracy z Europolem.

Posłowie przemawiający w imieniu grup politycznych pytali się o sugestie, jak poprawić dyrektywę ds. zwalczania prania brudnych pieniędzy, jeszcze w trakcie obecnego procesu przeglądu (eurodeputowany **Bayet** (S & D, Belgia), eurodeputowana **Pagazaurtundua Ruiz**, eurodeputowany **De Masi** (GUE, Niemcy)) i pytali, czy niedawno przyjęte przepisy UE poprawiło sytuację (eurodeputowany **Niedermayer** (EPP, Czechy)). Eurodeputowana **Joly** (Zieloni, Francja) zapytała, jakie rodzaje kar należy rozważyć dla banków a eurodeputowany **Lücke** (ECR, Niemcy) wezwał do postępowania sądowego w celu uwzględnienia również "wielkich graczy", w tym osób na stanowiskach kierowniczych w bankach niemieckich.

Opracowała:

Dr Magdalena Skulimowska